

Hallituksen esitys Eduskunnalle talletusten veronhuojennuslaiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Nykyinen talletusten veronhuojennuslaki on voimassa kuluvan vuoden loppuun. Hallitus ehdottaa, että säädettäisiin uusi laki, jolla talletusten ja niiden korkojen verovapausaikaa jatkettaisiin kolmella vuodella. Uusi laki olisi sisällöltään

lähes sama kuin nykyinenkin laki. Ainoa muutos olisi huoltokonttoritalletuksista ja niiden koroista tehtävien vähennysten korottaminen rahanarvon muuttumista vastaavasti. Laki tulisi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1986.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

Voimassa olevaa talletusten veronhuojennuslakia (900/81) sovelletaan vuosilta 1982—1985 toimitettavissa verotuksissa. Sen 1 §:n mukaan luonnollisen henkilön tai erillisenä verovelvollisena verotettavan kotimaisen kuolinpesän tuloksi ei mainituilta vuosilta toimitettavissa verotuksissa katsota korkoa talletuksesta, joka on tehty kotimaiseen liikepankkiin, osuuspankkiin, säästöpankkiin tai Postipankkiin yleisesti käytössä olevalle säästöttilille, karttuvalle talletustilille, karttuvalle valuuttatalletustilille, käyttötilille taikka 6, 12 ja 24 kuukauden määrä- tai irtisanomisaikaiselle tilille. Näille tileille tehdyt talletukset eivät myöskään ole huojennukseen oikeutettujen verovelvollisten veronalaisia varoja. Veronhuojennus koskee myös osuuskunnan säästökassaan tehtyjä talletuksia, jos ne on tehty rahalaitosten verovapaita tilejä korko- ja tiliehdoiltaan vastaaville tileille.

Talletusten veronhuojennuslain 1 §:n 2 momentin mukaan pankin tai osuuskunnan säästökassan 1 momentissa tarkoitettua tiliä voidaan pitää yleisesti käytössä olevana, kun vähintään kaksi pankkiryhmää käyttää sitä samanlaisin korko- ja tiliehdoin yleisön talletusten vastaan-

ottamiseen. Koron lisäksi eniten merkitystä käytännössä on ollut varojen nosto-oikeutta koskevilla tiliehdoilla. Näistä kuten koroista on sovittu Pankkien neuvottelukunnassa. Korkoja määriteltäessä on otettu huomioon Suomen Pankin rahapoliittiset ohjeet ja toimenpiteet ja nosto-oikeuksista sovittaessa vakiintunut verotuskäytäntö. Pankkiryhmänä pidetään talletusten veronhuojennuslaissa liikepankkeja, osuuspankkeja, säästöpankkeja ja Postipankkia. Lisäksi valtiovarainministeriölle on lain 1 §:n 3 momentissa annettu valta tarvittaessa antaa määräyksiä siitä, milloin osuuskunnan säästökassaan tehtyä talletusta on pidettävä veronhuojennukseen oikeuttavana.

Talletusten veronhuojennuslain 3 §:ssä on säädetty huoltokonttoritalletusten osittaisesta verovapaudesta. Lainkohdan mukaan työntekijällä ja eläkkeellä olevalla työntekijällä on oikeus vähentää työnantajansa perustamaan huoltokonttoriin tekemästään talletuksesta saadusta korosta valtion- ja kunnallisverotuksessa enintään 1 500 markkaa ja talletuksesta varallisuusverotuksessa enintään 25 000 markkaa. Veronhuojennus koskee myös osuuskuntalain 18 a §:ssä tarkoitettua lainausliikettä harjoittavaan osuuskuntaan tehtyä talletusta ja siitä saatuja korkoja.

Jos rahalaitos ottaa luonnolliselta henkilöltä tai erillisenä verovelvollisena verotettavalta kuolinpesältä vastaan talletuksen sellaiselle tilille, joka ei ole yleisesti käytössä, tilin veronalaisuudesta on talletusten veronhuojennuslain 4 §:n mukaan ilmoitettava tilin avaajalle.

Voimassa oleva talletusten veronhuojennuslaki perustuu talletusten veronhuojennustoimikunnan mietinnössä (komiteamietintö 1981:49) tehtyihin ehdotuksiin. Lakia valmisteltiin aikana, jolloin niin kutsutut ylikorkotalletukset olivat tulleet esille. Tuolloin todettiin, että näiden talletusten verotuskohteluun liittyvät ongelmat ja epäselvyydet johtuivat osittain silloisen talletusten veronhuojennuslain vaikeaselkoisuudesta. Tämän vuoksi nykyisen lain valmistelussa on kiinnitetty erityistä huomiota veronhuojennuksen rajaamisen selkeyteen ja sen valvonnan turvaamiseen. Käytännössä voimassa olevan talletusten veronhuojennuslain aikana ei ole esiintynyt talletusten verotuskohteluun liittyviä, ylikorkotalletusten kaltaisia ongelmia.

2. Ehdotettu uusi laki

Viime aikoina pankkitoiminnassa ja rahoitusmarkkinoilla on ilmennyt muutospaineita pankkitoiminnan yleisen säännöstelyn lieventämisen suuntaan. Yritysten ja yhteisöjen sijoitukset ovat lisääntyneet ja muodostaneet jossakin määrin markkinaehtoiset rahamarkkinat. Tähän on liittynyt toisaalta päiväluottokorkoon ja toisaalta peruskorkoon perustuvien markkinoiden ero. Myös pankkien välisten tilejä ja tiliehtoja koskevien sopimusten ja suositusten sovellutusala on kaventunut niin, että korkosopimus koskee nykyään vain verovapaita tilejä, joiden korkotaso on sidoksissa tähän sopimukseen talletusten veronhuojennuslain vuoksi. Tästä syystä pankit ovat voineet kilpailla koron avulla kotitalouksien talletuksista lähinnä kehittämällä erilaisia veronalaisia sijoitusvaihtoehtoja. Näiden viimeaikainen suosio on perustunut suurelta osin omaisuustulojen verotuskohtelun lieventymiseen omaisuustulovähennyksen kattavuuden laajentamisen myötä.

Siitä huolimatta, että rahamarkkinoiden muuttunut tilanne on jonkin verran vähentänyt verovapaiden talletustilien merkitystä sijoituskohteina, niiden asema kotitalouksien säästämismuotona on vieläkin ensisijainen. Tämän vuoksi laajuudeltaan nykyisen kaltaisten veronhuojennus-

ten jatkaminen on säästämisasteen ylläpitämiseksi edelleenkin perusteltua. Tätä tukee myös se, että yleisimmin käytetyille verovapaille talletustileille ei juuri ole kertynyt reaalista korkoa siitäkään huolimatta, että inflaatio on viime vuosina hidastunut.

Edellä olevan perusteella esityksessä ehdotetaan, että säädettäisiin uusi, sisällöltään nykyistä vastaava talletusten veronhuojennuslaki. Myös huoltokonttoritalletusten veronhuojennukset säilyisivät inflaatiotarkistuksin entisellään. Koska talletustoiminta on nykyään voimakkaassa kehitysvaiheessa, uusi laki ehdotetaan kuitenkin säädettäväksi vain kolmeksi vuodeksi.

3. Valmisteluvaiheet

Esitystä valmisteltaessa on kuultu verohallitusta, pankkitarkastusvirastoa, Suomen Pankkia ja Pankkien neuvottelukuntaa.

4. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Pankkien ja säästökassojen varsinaiset talletukset olivat heinäkuun lopussa 1985 yhteensä 118,9 miljardia markkaa. Arvion mukaan noin 85 prosenttia kaikista talletuksista on luonnollisten henkilöiden tekemiä. Vuonna 1985 arvioidaan koronalennukset huomioon ottaen kaikkien talletusten painotetun keskikoron olevan 5,7—5,8 %.

Koska ehdotettu uusi talletusten veronhuojennuslaki olisi kattavuudeltaan nykyistä lakia vastaava, sen vaikutukset verokertymään säilyisivät suunnilleen nykyisellä tasolla. Nykyisten talletusten veronhuojennusten voidaan laskennallisesti arvioida vähentävän varallisuusveron tuottoa noin 100 miljoonaa markkaa vuodessa sekä tuloveron ja kunnallisveron tuottoa kumpaakin noin 700 miljoonaa markkaa. Talletusten verovapauden taloudellista merkitystä arvioitaessa on kuitenkin otettava huomioon, että olennaiset muutokset talletusten verotuskohtelussa vaikuttaisivat merkittävästi tallettajien käyttäytymiseen ja samalla arvioinnin pohjana oleviin lähtötietoihin. Talletusten veronalaisuus vähentäisi ainakin lyhyellä aikavälillä kokonaissäästämistä ja lisäisi kulutusta. Säästäjät voisivat myös valita sijoituskohteensa nykyisestä poikkeavalla tavalla.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 §. *Talletusten verovapaus*

Rahalaitoksiin tehtyjä talletuksia koskeviin veronhuojennuksiin olisivat edelleen oikeutettuja luonnolliset henkilöt ja erillisinä verovelvollisina verotettavat kotimaiset kuolinpesät.

Talletusten veronhuojennusten voimassaoloajaksi ehdotetaan kolmea vuotta, joten veronhuojennussäännöksiä sovellettaisiin vuosilta 1986—1988 toimitettavissa verotuksissa.

Rahalaitoksia, jotka voisivat ottaa vastaan verovapaita talletuksia, olisivat kotimainen liikepankki, osuuspankki, säästöpankki ja Postipankki sekä osuuskunnan säästökassa. Veronhuojennuksen edellytyksenä olisi lisäksi se, että talletus on tehty yleisesti käytössä olevalle laissa mainitulle tilille. Yleisesti käytössä olevana pidettäisiin 2 momentin mukaan edelleen tiliä, jota vähintään kaksi pankkiryhmää käyttää yleisön talletusten vastaanottamiseen samanlaisin korko- ja tiliehdoin.

Pykälän kolmannessa momentissa säädettäisiin valtiovarainministeriön valtuudesta antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä siitä, milloin osuuskunnan säästökassaan tehtyä talletusta on pidettävä 1 momentissa tarkoitettuna talletuksena.

Neljänteen momenttiin sisältyisi säännös pankkitarkastusviraston velvollisuudesta ilmoittaa verohallitukselle yleisesti käytössä olevien tilien enimmäiskorkokannat, jotka verohallitus puolestaan ilmoittaisi Virallisessa lehdessä.

2 §. *Vuosina 1989 ja 1990 nostettavissa olevat talletukset*

Tämä säännös turvaisi ennen ehdotettavan lain voimassaoloajan päättymistä tehtyjen pitkäaikais-

talletusten verovapauden siinäkin tapauksessa, että veronhuojennusten sisältöä vastaisuudessa muutettaisiin.

3 §. *Huoltokonttoritalletukset*

Säännös vastaisi muutoin nykyistä 3 §:ää, mutta huoltokonttoritalletuksista ja niiden koroista tehtäviä vähennyksiä ehdotetaan tarkistettaviksi rahanarvon muuttumisen edellyttämällä määrällä. Muutoksen jälkeen huoltokonttoriin tehdystä talletuksesta voisi vähentää 33 000 markkaa nykyisen 25 000 markan asemesta ja talletukselle maksetusta korosta 2 000 markkaa nykyisen 1 500 markan asemesta.

4 §. *Rahalaitoksen ilmoittamisvelvollisuus*

Säännös olisi sama kuin nykyinen 4 §, jossa rahalaitos veloitetaan ilmoittamaan veronalaisen talletustilin avaajalle tilin veronalaisuudesta.

5 §. *Asetuksenantovaltuus*

Asetuksella voitaisiin edelleen antaa tarkempia määräyksiä lain täytäntöönpanosta.

6 §. *Voimaantulosäännös*

Laki tulisi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1986. Sitä sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 1986 toimitettavassa verotuksessa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Talletusten veronhuojennuslaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Luonnollisen henkilön tai erillisenä verovelvollisena verotettavan kotimaisen kuolinpesän veronalaiseksi tuloksi ei vuosilta 1986—1988 toimitettavissa valtion- ja kunnallisverotuksissa katsota korkoa talletuksesta, joka on tehty kotimaiseen liikepankkiin, osuuspankkiin, säästöpankkiin tai Postipankkiin yleisesti käytössä olevalle säästöttilille, karttuvalle talletustilille, karttuvalle valuutataralletustilille, käyttötilille, taikka 6, 12 tai 24 kuukauden määrä- tai irtisanomisaikaiselle tilille. Sama koskee tallettamista korko- ja tiliehdoiltaan näitä tilejä vastaaville tileille osuuskunnan säästökassaan. Tällaista talletusta ei mainituilta vuosilta toimitettavissa verotuksissa pidetä luonnollisen henkilön eikä erillisenä verovelvollisena verotettavan kotimaisen kuolinpesän veronalaisina varoina.

Edellä mainittua tiliiä pidetään yleisesti käytössä olevana, kun vähintään kaksi pankkiryhmää käyttää sitä samanlaisin korko- ja tiliehdoin yleisön talletusten vastaanottamiseen. Pankkiryhmänä pidetään tässä laissa liikepankkeja, osuuspankkeja, säästöpankkeja ja Postipankkia.

Valtiovarainministeriö antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset siitä, milloin osuuskunnan säästökassaan tehtyä talletusta on pidettävä 1 momentissa tarkoitettuna talletuksena.

Pankkitarkastusvirasto ilmoittaa verohallitukselle 1 momentissa tarkoitettujen yleisesti käytössä olevien tilien enimmäiskorkokannat. Verohallitus ilmoittaa niistä Virallisessa lehdessä.

2 §

Edellä 1 §:ssä tarkoitettusta 6, 12 tai 24 kuukauden määrä- tai irtisanomisaikaiselle tilille en-

nen vuotta 1989 tehdystä talletuksesta, joka on nostettavissa vasta vuonna 1989 tai vuonna 1990, saatua korkoa ei pidetä vuosilta 1989 ja 1990 toimitettavissa verotuksissa 1 §:ssä mainittujen verovelvollisten veronalaisena tulona eikä tällaista talletusta näiden verovelvollisten veronalaisina varoina.

3 §

Työntekijällä ja eläkkeellä olevalla työntekijällä on oikeus työnantajansa perustamaan huoltokonttoriin tallettamistaan varoista saamistaan veronalaisista korkotuloista vähentää vuosilta 1986—1988 toimitettavissa valtion- ja kunnallisverotuksissa enintään 2 000 markkaa sekä sanoituilta vuosilta varallisuuden perusteella toimitettavissa verotuksissa tällaisen talletuksen arvosta enintään 33 000 markkaa. Veronhuojennus koskee myös osuuskuntalain 18 a §:ssä tarkoitettuun lainausliikettä harjoittavaan osuuskuntaan tehtyä talletusta ja siitä saatuja korkoja.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu veronhuojennus myönnetään siihen oikeutetun verovelvollisen kuolinpesälle kuolinvuodelta ja sitä seuraavalta vuodelta toimitettavissa verotuksissa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut korkotulot otetaan huomioon tulo- ja varallisuusverolain 32 a §:ssä säädettyä omaisuustulovähennystä myönnettäessä vain siltä osin, kuin nämä korkotulot ylittävät 1 momentissa mainitun vähennyksen enimmäismäärän.

4 §

Edellä 1 §:ssä tarkoitettun rahalaitoksen, joka

luonnolliselta henkilöltä tai erillisenä verovelvollisena verotettavalta kotimaiselta kuolinpesältä ottaa talletuksen sellaiselle sanotussa lainkohdassa mainitulle tilille, joka ei ole yleisesti käytössä, on ilmoitettava talletuksen veronalaisuudesta tilin avaajalle ja annettava hänelle hänen veroilmoitustansa varten tarvittavat tiedot veronalaisista talletuksista ja niille maksetuista koroista.

5 §

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

6 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1986. Sitä sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1986 toimitettavassa verotuksessa.

Helsingissä 30 päivänä syyskuuta 1985

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Pekka Vennamo*

